



هیأت دولت با ابراز همدردی با مردم، ۴۰ روز عزای عمومی و ۷ روز تعطیلی عمومی اعلام کرد

## عاملان و آمران جنایت بزرگ را پیشیمان می کنیم



### گزارش

#### گروه سیاسی

در اولین ساعات صبح یکشنبه، شورای عالی امنیت ملی با صدور بیانیه‌ای، شهادت رهبر معظم انقلاب در پی حمله صبح روز شنبه رژیم صهیونیستی و آمریکا را تأیید کرد. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر فقید انقلاب اسلامی البته بر خلاف خبرسازی‌ها و جنگ روانی مخالفان، نه در پناهگاه امن یا در محلی دیگر، بلکه در دفتر کار رسمی و در حقیقت در سنگر مسئولیت به شهادت رسیدند. شورای عالی امنیت ملی، در بیانیه‌ای با اعلام خبر شهادت حضرت آیت‌الله خامنه‌ای نوشت: «روح بلند پیشوای ملت بزرگ ایران و آزادی خواهان جهان و امت اسلامی،

حضرت امام خامنه‌ای قدس الله نفسه الزکیه به ملکوت اعلی پیوست و به آرزوی دیرینه خویش رسید و به تأسی از جردگوارش امام علی صلوات‌الله علیه و سلامه‌علیها در ماه مبارک رمضان با سر دادن ندای آسمانی فرزت و رب‌الکعبه به ساحت مقدس الهی واصل شد و شهد گوارای شهادت را در این ماه مبارک نوش نمود. امروز ملت نستوه ایران و امت اسلامی و آزادی خواهان جهان به جهت حملات شریارانه آمریکای جنایتکار و صهیونیست‌های نابکار داغدارند اما دشمنان سفاک و دوزخیان ستمکار بین المللی بدانند بیدارلاند جهان راه خود را یافته‌اند و این شهادت‌ها هرچند برای ملت ما و ملل اسلامی گران باشد، اما آنان را مقاومتر و مصمم‌تر می گردانند و بی تردید شهادت آن شخصیت عظیم‌الشان آغازگر خیزشی عظیم در مبارزه با ستمگران عالم خواهد بود. و سلام علیه یوم ولد و یوم یموت و یوم بیعت حیا!»

**۴۰ روز عزای عمومی و ۷ روز تعطیلی عمومی**  
در پی این اقدام تروپستی منجر به شهادت رهبر انقلاب، هیأت دولت هم در بیانیه‌ای با ابراز همدردی با ملت رشید ایران ۴۰ روز عزای عمومی و ۷ روز تعطیل عمومی اعلام کرد. در بخشی از بیانیه هیأت دولت آمده است: «خلف صالح روح خدا که در بیش از ۳۷ سال رهبری داهیهانه پیشتازی و پرچمداری واقعی جبهه اسلام را عهده‌دار شد و با شجاعت مثال زدنی و ایمان راسخ خود فصل نوبتی از حکمرانی را در تاریخ اسلام رقم زد و تا آخرین لحظه حیات مبارک و تاریخ ساز خود در برابر کفر و طاغوت و استکبار، راهبری امت اسلامی را عهده‌دار بود. شهید سرفراز حضرت آیت‌الله العظمی امام خامنه‌ای اسوه ایثار و مقاومت در عصر حاضر، امام وعده‌های صادق، امام امید و اقتدار، درآذهان آزادگان، مستضعفان و مجاهدان جهان بود و تا ابد در کنار نام «خمینی کبیر» در قلوب ملت‌های جهان جاودان خواهد ماند. جامعیت و تسلط برعروض روز، خردمندی، دوراندیشی، ایمان ناب،

اخلاص در عمل، اراده پولادین، باور زرف به گفته و عمل و هدف خود، شجاعت بی نظیر، دانش گسترده دینی، روح لطیف و زلال و امید و اعتماد به پروردگار متعال از خصوصیات برجسته این شخصیت عظیم‌الشان بود که در کمتر رهبر سیاسی می توان سراغ گرفت.»

این بیانیه افزوده است: «هیأت دولت جمهوری اسلامی ایران این ضایعه بزرگ را به حضرت بقیةالله العظم ارواحنا فداه، ملت شریف ایران و امت بزرگ اسلامی و همه آزادگان جهان تسلیت عرض می کند و با همدردی با ملت رشید ایران، ۴۰ روز عزای عمومی و ۷ روز تعطیل عمومی اعلام می کند. این جنایت بزرگ هرگز بی جواب نخواهد ماند و بزرگ تازهای از تاریخ جهان اسلام و تشیع را رقم خواهد زد. خون پاک این سید عالی مقام جوان چشمه‌ای خروشان خواهد جوشید و ظلم و جنایت آمریکایی صهیونی را ریشه‌کن خواهد ساخت. این بار نیز با تمام قدرت و صلابت، به پشتگیری امت اسلامی و آزادگان جهان، عاملان و آمران این جنایت بزرگ را پیشیمان خواهیم ساخت. ایران عزیز ما به پشتوانه نصرت الهی، یکصدا و یکدل، با سرپلندی از این گذرگاه سخت عبور خواهد کرد؛ که خداوند در کمین دشمنان ستمکار ما و یاریگر مؤمنان و ستمدیدگان است.»

### ستاد کل نیروهای مسلح: آمریکای جنایتکار و رژیم منحوس را پیشیمان خواهیم کرد

ستاد کل نیروهای مسلح و فرارگاه مرکزی حضرت خاتم النبیا(ص) هم با تسلیت شهادت رهبر عالی قدر ولی امر مسلمین جهان حضرت آیت‌الله العظمی امام خامنه‌ای (رضوان الله تعالی علیه) به آحاد ملت ایران و امت اسلامی، تأکید کردند: «دشمنان این ملت بویژه آمریکای جنایتکار و رژیم منحوس صهیونیستی را با قدرت، صلابت و حمایت مردم شریف پیشیمان خواهیم کرد.» ارتش جمهوری اسلامی ایران نیز در پیامی با اعلام اینکه عروج ملکوتی یگانه علمدار جبهه مبارزه با شقاوت، اسوه ایمان است، و شجاعت، رهبر عظیم‌الشان انقلاب اسلامی و فرمانده معظم کل قوا حضرت امام خامنه‌ای قدس الله نفسه الزکیه، امت اسلام و ملت بزرگ و مبارز ایران را داغدار کرد، نوشت: «به یاری خداوند، این جنایت سهمگین با همراهی و مجاهدت مردم نستوه ایران سرپلند اسلامی و حضور مقتدرانه و باصبریت فرزندان غیرور ملت در نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران بی پاسخ نخواهد ماند و به فضل خداوند، راه نورانی آن رهبر شهید تا آخرین نفس ادامه خواهد یافت و ارتش شجاع جمهوری اسلامی ایران به عنوان دژ مستحکم ملت، در خط مقدم دفاع از استقلال، تمامیت ارضی و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران ایستاده است.»

### ایران در آزمون بزرگ



فاطمه مهاجرانی سخنگوی دولت

ایران عزیز بار دیگر در آزمون بزرگ قرار گرفته است. شهادت رهبر فرزانه انقلاب، اگرچه قلوب ملت را آکنده از غم و اندوه کرد، اما همزمان مسئولیتی بر دوش خطیرتر را برای صیانت از منافع ملی بر دوش ما نهاده است.

ایران عزیز بار دیگر در آزمون بزرگ قرار گرفته است. شهادت رهبر فرزانه انقلاب، اگرچه قلوب ملت را آکنده از غم و اندوه کرد، اما همزمان مسئولیتی بر دوش خطیرتر را برای صیانت از منافع ملی بر دوش ما نهاده است. دولتی جمهوری اسلامی ایران بنا بر محاسبات واقع بینانه، پیش از حمله ناچوانمردانه آمریکا و رژیم صهیونیستی، تدارک لازم را برای مواجهه با چنین روزهایی دیده بود؛ چنانکه از صبح شنبه کارگروه‌های ویژه پیش بینی شده برای اداره کشور در شرایط جنگی آغاز به کار کرده‌اند. عزم همکاران ما در دولت به همراه و همکاری با دیگر قوا و نهادهای، حفاظت و تقویت ثبات و انسجام ملی در این شرایط حساس است. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر فقید جمهوری اسلامی همواره نقش سازنده و حفظ و تقویت همبستگی ملی همچنان که در پی تجاوز پیشین اسرائیل و آمریکا در جنگ ۱۲ روزه حاصل شد، حالا هم مردم زخم‌های این روزها و پل و مسیر عبور از تنگنای پیش آمده است.

آنچه با اعلام تسلیت به خانواده‌های شهدای تجاوز دشمن به ایران عزیز، تأکید دارد که با تمام توان در این روزهای سخت در کنار ملت است و با همکاری با دیگر نهادهای و در بستر قانون اساسی همه اهتمام خود را صرف تأمین نیازها، ارائه خدمات لازم به شهروندان و حفظ و تقویت ثبات و انسجام داخلی به کار خواهد گرفت. همچنان که پیش از این تلاش کرده خللی در تأمین تجهیزات و نیازهای دفاعی ایجاد نشود، امروز هم با تمام توان در کنار نیروهای مسلح برای دفاع از تمامیت ارضی ایران ایستاده است.

به حکم عقل و قانون و وطن دوستی، پشتیبانی از نیروهای مسلح شجاع، وظیفه‌ای ملی برای همه مسئولان، مجموعه گروه‌های سیاسی و مردم است. حفظ و تقویت همبستگی ملی همچنان که در پی تجاوز پیشین اسرائیل و آمریکا در جنگ ۱۲ روزه حاصل شد، حالا هم مردم زخم‌های این روزها و پل و مسیر عبور از تنگنای پیش آمده است.

آنچه با اعلام تسلیت به خانواده‌های شهدای تجاوز دشمن به ایران عزیز، تأکید دارد که با تمام توان در این روزهای سخت در کنار ملت است و با همکاری با دیگر نهادهای و در بستر قانون اساسی همه اهتمام خود را صرف تأمین نیازها، ارائه خدمات لازم به شهروندان و حفظ و تقویت ثبات و انسجام داخلی به کار خواهد گرفت. همچنان که پیش از این تلاش کرده خللی در تأمین تجهیزات و نیازهای دفاعی ایجاد نشود، امروز هم با تمام توان در کنار نیروهای مسلح برای دفاع از تمامیت ارضی ایران ایستاده است.

شورای رهبری به صورت موقت عهده‌دار انجام وظایف رهبری می شود

## تداوم حکمرانی با پیش بینی های حقوقی

آیت الله اعرافی به عنوان عضو فقیه شورای نگهبان در شورای رهبری معرفی شد

### گزارش

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، برای هر شرایط خاصی پیش بینی های حقوقی خاصی را درون خود دارد. بر همین اساس فقدان رهبر معظم انقلاب در پی شهادت ایشان، اگرچه حادثه ای تلخ و ضایعه ای سنگین است، اما به نظر نمی رسد این فقدان به لحاظ حقوقی خللی در امر حکمرانی ایجاد کند. بر اساس قانون اساسی، شورایی مرکب از رؤسای قوای مجریه و قضائیه و یکی از فقهای شورای نگهبان به انتخاب مجمع تشخیص مصلحت نظام، وظایف رهبری را به صورت موقت به عهده می گیرند.

در اصل ۱۱۱ قانون اساسی آمده است: «هرگاه رهبر از انجام وظایف قانونی خود ناتوان یا فاقد یکی از شرایط مذکور در اصول پنجم و یکصدونهم شود یا معلوم شود از آغاز فاقد بعضی از شرایط بوده است، از مقام خود برکنار خواهد شد. تشخیص این امر به عهده خبرگان مذکور در اصل یکصدو هشتم است. در صورت فوت، کناره گیری یا عزل رهبر، خبرگان مؤلفند در اسرع وقت نسبت به تعیین معرفی رهبر جدید اقدام کنند. تا هنگام معرفی رهبر، شورایی مرکب از رئیس جمهوری، رئیس قوه قضائیه و یکی از فقهای شورای نگهبان به انتخاب مجمع تشخیص مصلحت نظام، همه وظایف رهبری را به طور موقت به عهده می گیرند و چنانچه در این مدت یکی از آنان به هر دلیل نتواند انجام وظیفه کند، فرد دیگری به انتخاب مجمع، با حفظ اکثریت فقها در شورا به جای وی منصوب می شود.»

در همین ارتباط روز گذشته محسن دهنوی، سخنگوی مجمع تشخیص مصلحت خبر داد که این نهاد آیت الله علیرضا اعرافی از فقهای شورای نگهبان را برای عضویت در شورای موقت رهبری انتخاب کرده است. این شورا در خصوص وظایف بندهای ۱، ۳، ۵، ۱۰ و قسمت های (د)، (ه) و (و) بند ۶ اصل یکصدو دهم، پس از تصویب سه چهارم اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام اقدام می کند. هرگاه رهبر بر اثر بیماری یا حادثه دیگری موقتاً از انجام وظایف رهبری ناتوان شود، در این مدت شورای مذکور در این اصل وظایف او را عهده‌دار خواهد بود. بدین ترتیب شورای رهبری وظایف و اختیارات رهبری را تا برگزاری اجلاس خبرگان رهبری و تعیین رهبر جدید عهده‌دار هستند. با این حال، بر اساس همین اصل ۱۱۱ قانون اساسی، انجام وظایف و اختیارات رهبری در موارد زیر پس از تصویب سه چهارم اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام قانونی می شود؛ تعیین سیاست‌های کلی نظام جمهوری اسلامی ایران پس از منسوخ با مجمع تشخیص مصلحت نظام، فرمان همه پرسی، اعلام جنگ

و صلح و بسیج نیروها، عزل رئیس جمهوری با در نظر گرفتن مصالح کشور پس از حکم دیوان عالی کشور به تعلق وی از وظایف قانونی، و یکی از اعضای شورای اسلامی به عدم کفایت وی بر اساس اصل هشتادونهم، نصب و عزل و قبول استعفاي رئیس ستاد مشترک (نیروهای مسلح)، فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و فرماندهان عالی نیروهای نظامی و انتظامی.

### ابهام قانونی وجود ندارد

سخنگوی شورای نگهبان هم در این باره در گفت وگویی گفت: «اکنون همه ما عذرادر و ناراحتیم و مصیبت نیز بسیار سنگین و بزرگ است، اما مردم بزرگ ایران اسلامی بدانند که در نظام حقوقی و قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در این رابطه ابهامی وجود ندارد و با جزئیات، تدابیر پیش بینی شده است. به گفته هادی طحان نظیف، ساختارهای مختلف کشور طبق قانون اساسی شکل گرفته و وظایف هر کدام از نهادها مشخص است. طبق قانون اساسی، در چنین روزهایی با ابهامی مواجه نیستیم و اخلاقی در امور کشور نظام جمهوری اسلامی و مردم به وجود نخواهد آمد. وی اعلام کرد که فصل هشتم قانون اساسی در خصوص رهبری، انتخاب آن و تشکیل شورای موقت رهبری است. این عضو حقوقدان شورای نگهبان به اصل ۱۱۱ قانون اساسی اشاره کرد و گفت: «انتخاب رهبر جدید وظیفه مجلس خبرگان است. طبق این اصل تا زمان تشکیل



شورای رهبری  
مشکل  
از رئیس  
جمهوری،  
رئیس قوه  
قضائیه و یکی  
از فقهای  
شورای  
نگهبان  
وظایف و  
اختیارات  
رهبری را  
تا برگزاری  
اجلاس  
خبرگان  
رهبری  
و تعیین  
رهبر جدید  
عهده‌دار  
هستند

جلسه توسط مجلس خبرگان رهبری و انتخاب رهبر جدید، شورای موقت رهبری متشکل از رئیس جمهوری، رئیس قوه قضائیه و یکی از اعضای شورای نگهبان به صورت موقت عهده‌دار امور خواهد شد. «طحان نظیف درباره انتخاب یکی از اعضای فقهای شورای نگهبان توضیح داد که طبق قانون اساسی این انتخاب توسط اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام انجام خواهد گرفت. وی در پاسخ به سؤالی گفت: «حتی اگر چنانچه یکی از آن سه عضو وجود نداشته باشند که البته هر سه هستند، ترتیباتی طبق قانون اساسی پیش بینی شده که توسط مجمع صورت می گیرد و فقیه و مجتهد بودن اکثریت این شورا است؛ چرا که مسئولیت آن پیشبرده امور رهبری نظام اسلامی است.» سخنگوی شورای نگهبان نگرهبان درباره زمان برگزاری جلسه مجلس خبرگان رهبری به منظور انتخاب رهبر جدید گفت: «تأکید قانون اساسی بر این است که این اقدام در اسرع وقت انجام بگیرد، اما باید توجه داشت که در شرایط جنگی قرار داریم و دشمن خبیث از هیچ جنایتی فروگذار نخواهد کرد.» طحان نظیف یادآور شد که این فرآیند در گذشته و پس از فوت امام خمینی (ره) نیز یک بار طی شد که بر اساس آن، حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای به رهبری برگزیده شدند. این عضو حقوقدان شورای نگهبان بیان کرد که سایر اصول فصل هشتم مانند اصول ۱۰۷ تا ۱۰۹ نیز که درباره شرایط رهبری ... است، می تواند مورد مطالعه و توجه مردم

### مسیر حقوقی انتخاب رهبری



محسن برهانی حقوقدان

در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۵۸، ساختار رهبری کشور به دوشویه پیش بینی شده بود. مطابق آن متن، اداره کشور می توانست یا توسط یک رهبر واحد انجام شود یا از طریق «شورای رهبری»، شورای رهبری نهادی مرکب از چند فقیه واجد شرایط بود که در صورت تحقق شرایط مقرر، می توانست وظایف رهبری را به صورت جمعی برعهده گیرد. این پیش بینی نشان می داد قانونگذار اساسی در آغاز انقلاب، هر دو الگو را برای اداره عالی ترین مقام نظام سیاسی محتمل و ممکن می دانست. اما در سال ۱۳۶۸ و در جریان بازنگری قانون اساسی، تغییرات مهمی در این ساختار ایجاد شد. در این بازنگری که پس از رحلت آیت‌الله خمینی (ره) صورت گرفت، شورای رهبری از متن قانون اساسی حذف و مدل رهبری بر محور «رهبر واحد» تثبیت شد. در مقاطعی که پس از درگذشت رهبر اول نظام جلاستی برای تعیین تکلیف رهبری تشکیل شد، چهره‌هایی همچون مرحوم اکبر هاشمی رفسنجانی و مرحوم سید علی خامنه‌ای و برخی دیگر از بزرگان، موضوع تشکیل شورا را مورد بحث قرار داده بودند، زیرا قانون اساسی پیش از بازنگری، چنین امکانی را مجاز می دانست. با این حال، در نهایت با اصلاح قانون اساسی، این ظرفیت حقوقی به طور کامل حذف شد.

بر اساس قانون اساسی فعلی، دیگر امکان تشکیل شورای رهبری به عنوان جایگزین رهبر وجود ندارد. بنابراین در صورت فقدان رهبر (اعم از رحلت، شهادت یا عزل) نمی توان نهادی دائمی با عنوان شورای رهبری تشکیل داد. آنچه اکنون در متن قانون پیش بینی شده، «شورای موقت رهبری» است؛ شورایی که صرفاً کارکردی انتقالی و موقتی دارد. این شورا موظف است بلافاصله پس از فقدان رهبر، وظایف و اختیارات او را به طور محدود بر عهده گیرد تا زمانی که مجلس خبرگان رهبری تشکیل جلسه دهد و رهبر جدید را انتخاب کند. بنابراین، این شورا جایگزین دائمی رهبر محسوب نمی شود، بلکه نهادی موقت برای جلوگیری از خلأ قدرت در فاصله زمانی انتقال است. لذا در مبنای چهارچوب حقوقی موجود، برای تعیین رهبر سوم (پس از رهبر کنونی) راهکاری تحت عنوان شورای رهبری دائمی وجود ندارد و تنها مسیر پیش بینی شده، انتخاب یک رهبر واحد از سوی مجلس خبرگان است. این مسأله اهمیت اجماع و هماهنگی سیاسی را دوچندان می کند؛ زیرا ساختار حقوقی فعلی، بر تمرکز تصمیم در یک فرد تأکید دارد و امکان توزیع مسئولیت در قالب شورا را منتفی کرده است.

بر اساس این مسأله، هرچه پرسی، اعلام جنگ